

Obsah

Úvod	10
I. Charakteristika postupů účtování pro podnikatele	11
I.1. Vymezení podniků účtujících podle postupů účtování pro podnikatele	11
I.2. Obecně uznávané účetní zásady	12
I.3. Struktura účtové osnovy pro podnikatele	16
I.3.1. Formální uspořádání účtové osnovy pro podnikatele	16
I.3.2. Členění účtové osnovy pro podnikatele	16
I.3.3. Účtový rozvrh podniku	17
I.4. Rozdíly mezi účetním a daňovým ziskem	19
I.5. Změny v účetních postupech platných od 1.1. 1997	24
II. Výklad a účtování k vybraným okruhům	36
II.1. Investiční majetek	36
II.1.1. Obecná část	36
II.1.2. Ocenění investičního majetku	36
II.1.3. Složky investičního majetku a účtování	40
II.1.4. Opravná položka k nabytému majetku	47
II.1.5. Pořízení, odpisování a vyřazení investičního majetku	50
II.2. Zásoby	55
II.2.1. Obecná část	55
II.2.2. Oceňování zásob	56
II.2.3. Způsoby a postupy účtování zásob	58
II.3. Účtování mezd, zdravotního a sociálního pojištění	63
II.4. Cenné papíry	65
II.4.1. Obecná část	65
II.4.2. Oceňování cenných papírů a směnek	68
II.4.3. Praktická část - účtování o cenných papírech	69
II.5. Zúčtovací vztahy	72
II.5.1. Obecná část	72
II.5.2. Smluvní pokuty a úroky z prodlení	74

II.5.3.	Odpisy pohledávek a tvorba zákonných opravných položek k pohledávkám po lhůtě splatnosti	76
II.5.3.1.	Úvod	76
II.5.3.2.	Odpis pohledávek	78
II.5.3.2.1.	Jednorázový odpis pohledávek	78
II.5.3.2.2.	Postupný odpis pohledávek	79
II.5.3.3.	Tvorba a čerpání opravných položek k pohledávkám	86
II.5.3.3.1.	Třídění opravných položek k pohledávkám	86
II.5.3.3.2.	Opravná položka k pohledávkám za dlužníky v konkurzním a vyrovnacím řízení	86
II.5.3.3.3.	Opravná položka k pohledávkám za dlužníky v zahraničí	87
II.5.3.3.4.	Tvorba opravných položek k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994	87
II.5.3.4.	Vklady pohledávek	90
II.6.	Časové rozlišení nákladů a výnosů	92
II.6.1.	Obecná část	92
II.6.2.	Časové rozlišení v užším pojetí	93
II.6.2.1.	Náklady příštích období (přeplatky nákladů)	94
II.6.2.2.	Výdaje příštích období (nedoplatky nákladů)	95
II.6.2.3.	Výnosy příštích období (přeplatky výnosů)	96
II.6.2.4.	Příjmy příštích období (nedoplatky výnosů)	96
II.6.3.	Časové rozlišení v širším pojetí	97
II.7.	Rezervy	98
II.7.1.	Obecná část	98
II.7.2.	Zákonné rezervy	99
II.7.3.	Účetní rezervy	100
II.7.4.	Praktická část účtování o rezervách	101
II.8.	Pokles hodnoty majetku	102
II.9.	Kurzové rozdíly - ocenění majetku v cizích měnách	105
II.9.1.	Obecná část	105
II.9.2.	Základní principy účtování účetních případů v průběhu účetního období v cizí měně	107
II.9.3.	Vklad do základního jmění (u akciových společností a společností s ručením omezeným)	107
II.9.4.	Účtování kurzových rozdílů	108
II.9.5.	Příklad a účtování kurzových rozdílů	109

II.10.	Účtování v jednotlivých právních formách podniků	112
II.10.1.	Účtování při vzniku podniku (zakládací náklady)	112
II.10.2.	Účtování v akciové společnosti	112
II.10.2.1.	Založení akciové společnosti	112
II.10.2.2.	Zvýšení základního jmění akciové společnosti	113
II.10.2.3.	Emisní ažio	113
II.10.2.4.	Rozdělování zisku akciové společnosti	115
II.10.3.	Individuální podnikatel	115
II.10.4.	Sdružení bez právní subjektivity	116
II.10.4.1.	Obecná část	116
II.10.4.2.	Příklad a účtování ve sdružení bez právní subjektivity	119
II.11.	Dotace a jejich účtování (po 1.1.97)	121
II.12.	Daň z přidané hodnoty	123
II.12.1.	Obecná charakteristika daně z přidané hodnoty (dále jen DPH)	123
II.12.2.	Obecné zásady účtování DPH	124
II.12.3.	Účetnictví a správa daně	124
II.12.4.	Praktická část - účtování	125
III.	Účetní uzávěrka a závěrka	129
III.1.	Účetní uzávěrka	129
III.1.1.	Postupy při účetní uzávěrci	129
III.1.2.	Daň z příjmů	131
III.1.2.1.	Splatná a odložená daň z příjmů	131
III.1.2.2.	Stanovení výše účtované splatné daně z příjmů za běžnou a mimořádnou činnost	133
III.1.2.3.	Účtování daně z příjmů ve veřejných obchodních společnostech	140
III.1.3.	Otevírání a uzavírání účetních knih	140
III.2.	Účetní závěrka	142
III.2.1.	Obecně	142
III.2.2.	Příloha k účetní závěrce pro auditované obchodní společnosti a družstva	150
III.2.2.1.	Obecně	150
III.2.2.2.	Obsah a struktura přílohy pro podnikatele	152
III.2.2.2.1.	Základní charakteristika přílohy	152
III.2.2.2.2.	Obsah přílohy pro auditované společnosti	152

III.3.	Přehled o peněžních tocích (cash flow)	160
III.3.1.	Úvod	160
III.3.2.	Účel přehledu o peněžních tocích (cash flow)	161
III.3.3.	Východiska přehledu o peněžních tocích (cash flow)	162
III.3.4.	Metoda a struktura přehledu o peněžních tocích (cash flow) pro rok 1995	164
III.4.	Konsolidovaná účetní závěrka	177
III.4.1.	Obecná část	177
III.4.2.	Vymezení konsolidačního celku	179
III.4.3.	Konsolidační pravidla	181
III.4.4.	Vyloučení vzájemných operací mezi podniky konsolidovaného celku	182
III.4.5.	Rozdíl po první konsolidaci	183
III.4.6.	Metody a systém konsolidace	183
III.4.7.	Charakteristika metod konsolidace	184
III.4.7.1.	Metoda plné konsolidace	184
III.4.7.2.	Metoda ekvivalence	185
IV.	Slučování a splyvání obchodních společností	186
IV.1.	Úvod	186
IV.2.	Sloučení, splynutí, event. přeměna obchodních společností	188
IV.3.1.	Zrušení společnosti bez likvidace a převzetí obchodního jmění	189
IV.3.2.	Způsoby sloučení	194
IV.3.3.	Reorganizace skupiny-slučování mateřského podniku s dceřiným	194
IV.3.4.	Sloučení - nabytí kontroly nad slučovaným podnikem	197
IV.3.4.1.	Směnná parita podílů jednotlivých společníků při sloučení	197
IV.3.4.2.	Základní jmění nástupnické společnosti	199
IV.3.4.4.	Oceňování při sloučení	204
IV.3.4.5.	Příklad výpočtu směnných poměrů, stanovení výše a struktury základního jmění a účetní provedení	206
IV.4.	Závěry k účetní problematice slučování	215

Přílohová část - účetnictví

Zákon č. 563/91 Sb., o účetnictví ve znění zákona č. 117/94 Sb.	216
ÚČTOVÁ OSNOVA A POSTUPY ÚČTOVÁNÍ PRO PODNIKATELE	
V ÚPLNÉM ZNĚNÍ PLATNÉM OD 1.1.1997	235
- Opatření, kterým se stanoví obsah účetní závěrky 1996 pro podnikatele	328
- Opatření č.j. 281/73570/93, kterým se stanoví postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky	375
- Opatření, kterým se stanoví postupy účtování při konkurzu a vyrovnání	398
Vybraná sdělení uveřejněná ve Finančním zpravodaji	403

Přílohová část - daně

ZÁKON č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění platném od 1. ledna 1997	410
ZÁKON č. 586/92 Sb., o daních z příjmů ve znění platném od 1. ledna 1997	417
ZÁKON č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění platném od 1. ledna 1997	517
Pokyn č. D-143 o ustanovení dne uskutečnění zdanitelného plnění při prodeji zboží	572
SEZNAM PLATNÝCH PŘEDPISŮ K 31. 12. 1997	
Kompletní přehled účetních předpisů (opatření) pro podnikatele	575
Vybrané pokyny k dani z příjmu a k DPH	581
Upozornění na daňové povinnosti v roce 1997	584